

УРАС ВУ № 382/41.06.18г

1 | Error! No text of specified style in document.

• С Т А Н О В И Щ Е

За доктората на Максат Иргабаев на тема „Оптимизация на натоварването на туристи при провеждане на планински походи с различна категория на трудност” за присъждане на образователно научната степен „Доктор” по професионално направление 7.6 – Спорт, научна специалност Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура).

Научен ръководител – доц. Александър Шопов - доктор.

Изготвил становището: доц. Антон Хиджов – доктор

Представения за становище труд на Максат Иргабаев е в обем от 138 стандартни печатни страници и се състои от въведение, 4 глави, и ползвана литература.

Имайки предвид състоянието и нивото на развитие на туристическата дейност в Казахстан, което е силно повлияно от същата дейност в републиките на бившия Съветски съюз /почти военна организация на туристическите походи/ проблема разработван от докторанта има своята значимост и би намерил своето практическо приложение в съвременния живот и особено в дейностите по организиране и провеждане на туристически походи във високата планина със студенти от Казахстан. Разработваната тема е актуална и поради факта, че в съвременния етап от развитието на обществото в който основен проблем е нарастващата хиподинамия заниманията с туризъм дават възможност за цялостно решаване на проблемите чрез средствата на туризма.

В първа глава „Теоретически анализ и постановка на проблема” на 53 страници докторанта ни представя туристическата дейност като средство за формиране на „образа на здравия човек”. Въвеждащ в разработвания проблем е и анализа на теоритичните основи на натоварването и физическата подготовка, аспектите на адаптация на човешкия организъм и влиянието

на природните дадености /преди всичко пониженото барометрично налягане и свързаната с него хипоксия/ върху туриста.

Представянето на проблема и неговото моментно състояние според литературните източници обхванати от докторанта не е напълно достатъчен за детайлното изучаване на проблемите на натоварването на туристите при участие в високопланински походи. Докторанта е проучил значително количество информация обхващаща 117 заглавия на кирилица. Обхванатите автори са в 98% от Републиките на бившия съветски съюз и няколко български автори. Къде остават разработките на западните и американски автори третиращи проблемите на поведението на човека във високата планина и реакциите на организма свързани с натоварването му. Анализ на повече автори би спомогнал за детайлното представяне на проблема.

Главата завършва логично със заключенията на Максат Ирбебаев за актуалността на проблема и за „недостатъчно обоснованото научно управление на резервните възможности на организма“. Вижданията, анализа на обхванатите литературните източници, заключенията и преценките на докторанта го довеждат до формулирането на работната хипотеза, която се налага от направения преглед на литературните източници и критичния анализ на състоянието на проблема. Така формулирана обаче работната хипотеза не съдържа момента на предположение, а е представена по-скоро като постулат и не се нуждае от доказване.

В глава втора „Методология, методика и организация на изследването“ – целта на разработката е формулирана ясно и обхватно.

Задачите на изследването са доста общо формулирани и достатъчни за постигане на поставена по-горе цел. На тази основа докторанта формулира обекта и предмета на разработката. Обекта на изследването е донякъде коректно формулиран, докато предмета е неточно формулиран. Според мен не може предмет на изследването да е *„технологията на събуждане на интереса на студенти и младежи за системни занимания със туризъм“*. Предмет на изследването е контрола на показателите на изследваните лица.

Частта третираща въпросите на методологията звучи твърде „учебнически“. Изпъстрена е с множество определения и описание на методологията на експерименталните изследвания. Дисертационния труд на докторанта не е мястото да ни обучава как се провеждат коректно изследвания.

Методиката на изследването е коректно избрана, а използвания инструментариум от методи и тестове са напълно достатъчни за постигането на поставените задачи и коректния и обхванат анализ на резултатите което е видно и в главата посветена на анализа на резултатите от изследването. Използваните тестови инструментариум е твърде подробно описан и

изпъстрен с излишни описания и обяснения /просто пълнеж/. Докторанта борави свободно с широк кръг изследователски митодики, които познава в детайли. Контингента на изследването обхваща 32 студенти, от които 11 студентки и 21 студента. Организацията на изследването е протекла в четири етапа в периода 2015 – 2018 година.

В главата „Резултати и анализ на собствените изследвания” резултатите от проведените изследвания и научни експерименти са подробно описани, коректно и достатъчно задълбочено и обхватоно са анализирани и онагледени чрез таблици и графики, което спомогна на докторанта да достигне до коректни свързани с резултатите от изследванията изводи.

На основата на използваните статистически методи в голяма степен достоверно е потвърдена необходимостта от оптимизиране на натоварванията на студенти туристи при участие във високопланински походи, описани са някои примерни маршрути и движението на показателите на честотата на сърдечните съкращения и насищането на кръвта с кислород /сатурация/.

Богатия преподавателски опит на докторанта в областта на физическото възпитание и организацията и провеждането на туристически походи със студенти са гаранция за коректния и обхватоен анализ и интерпретиране на резултатите.

Разработката е добре онагледена с множество таблици, схеми и фигури, които спомагат за по-доброто и детайлно вникване в получените от изследванията резултати.

В главата „Заклучения и практически изводи” Максат Иргебаев базирайки се на анализа на данните от изследванията формулира изводи и препоръки за бъдещата работа които покриват поставените задачи на изследването и имат значителен практически принос за бъдещата работа на специалистите в областта на провеждането на високопланински туристически походи .

В критичен план имам следната забележка към работата на докторанта Максат Иргебаев:

1. Ползваните литературни източници биха могли да бъдат обогатени с разработки и на западни и американски автори, което би обогатило разработката и би повишило практическата полза от нея.
2. Литературните източници не са подредени по азбучен ред според изискванията за дисертационни разработки.
3. Дисертацията не се нуждае от описателния елемент в частта за методологията и методиката на изследванията . Можеби в един бъдещ учебни под авторството на докторанта да не тук не е необходимо.

Въпреки посочените критични бележки темата която е разработил Максат Иргебаев е дисертабилна и представлява принос към усъвършенстване на нивото на натговарвания при провеждане на високопланински походи.

Представения автореферат е изготвен според изискванията и представя в концентриран вид дисертационния труд на докторанта.

Всичко посочено до тук ми дава основание да препоръчам на членовете на научното жури да присъдят на докторанта Максат Иргебаев образователно научната степен „Доктор” по професионално направление 7.6 – Спорт, докторска програма „Теория и методология на спортната наука.

Изготвил становището:

/доц. А. Хиджов д-р/